

MUOTO LEKATAAN
CLT-ELEMENTEISTÄ

OPISKELIJAKILPAILU
22.11.2018 – 12.2.2019

PANDAKAUPUNKI ÄHTÄRIN
ESIINTYMISLAVA

Arvostelupöytäkirja

Sisällys

1 KILPAILUTEHTÄVÄ JA JÄRJESTELYT	2
1.1 Kilpailutehtävä	2
1.2 Osallistujat	2
1.3 Palkinnot	2
1.4 Kilpailun tuomaristo	2
1.5 Kilpailuohjelma ja säännöt	3
1.6 Kilpailun aikataulu	3
2 KILPAILUTEHTÄVÄ	3
2.1 Kilpailualue	3
2.2 Kilpailun tavoitteet ja kilpailutehtävä	3
3 KILPAILUN ARVOSTELU	3
3.1 Kilpailuehdotukset	3
3.2 Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet	4
3.3 Yleisarvostelu	4
3.4 Ehdotuskohtaiset arvostelut/ palkintoluokka	6
3.5 Ehdotuskohtaiset arvostelut /kunniamaininta	7
4 KILPAILUN RATKAISU	9
4.1 Palkitut ja kunniamaininnan saaneet	9
4.2 Yläluokka, ylempi keskiluokka ja muut	9
4.3 Suositukset jatkotoimenpiteiksi	11
5 PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS	11

Pandakaupunki Ähtärin esiintymislavan opiskelijakilpailu

Arvostelupöytäkirja

1 KILPAILUTEHTÄVÄ JA JÄRJESTELYT

1.1 Kilpailutehtävä

Ähtärin kaupunki järjesti opiskelijoille suunnatun kilpailun torin esiintymislavan suunnittelemiseksi yhdessä Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Tampereen teknillisen yliopiston ja Vaasan yliopiston kanssa. Tavoitteena oli löytää uudenlaisia ja tuoreita ehdotuksia puurakenteisen lavan jatkosuunnittelun ja toteutuksen pohjaksi.

1.2 Osallistujat

Kilpailuun saivat osallistua kaikki korkeakouluopiskelijat. Kilpailuun saatiin 68 ehdotusta esiintymislavaksi. Osa osallistujista lähetti useamman kuin yhden kilpailuehdotuksen.

1.3 Palkinnot

- I palkinto 3.500 € + työn viimeistelyyn liittyvä toimeksianto
- II palkinto 1.000 €
- III palkinto 500 €

Palkintolautakunnalla on oikeus yksimielisellä päätöksellä jakaa palkinto toisinkin Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kilpailusääntöjen edellyttämällä tavalla. Lisäksi palkintolautakunta voi halutessaan jakaa kunniamainintoja. Kilpailun palkinnot ovat veronalaista tuloa.

1.4 Kilpailun tuomaristo

Kilpailuun lähetettyjen ehdotusten arvioinnin suoritti tehtävään valittu tuomaristo, johon kuuluivat:

Heikki Riihihuhta, arkkitehti, Studio Puisto Arkkitehdit Oy

Jukka Koivula, arkkitehti, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

Ari Hynynen, arkkitehtuuri- ja kaupunkitutkimuksen professori, Tampereen yliopisto

Katja Lähtinen, tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus

Heimo Pirttimäki, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, Ähtärin kaupunki

Jarmo Pienimäki, kaupunginjohtaja, Ähtärin kaupunki

Arja Väliaho, talousjohtaja, Ähtärin kaupunki

Marika Puntala, vapaa-aikatoimenjohtaja, Ähtärin kaupunki

Jussi Koivisto, maankäyttöinsinööri, Ähtärin kaupunki

Lisäksi asiantuntijoina:

Esa Vuorenmaa, projektipäällikkö, Ähtärin kaupunki

Veijo Kangasmäki, lehtori, Koulutuskeskus Sedu

Tuomareista Ari Hynynen, Katja Lähtinen ja Jarmo Pienimäki olivat estyneitä osallistumaan kokouksiin, eivätkä olleet mukana päätöksenteossa. Jarmo Pienimäen tilalla tuomaristossa toimi Arja Väliaho.

Tuomaristo kokoontui 2 kertaa.

Kilpailun asiantuntijat ja sihteeri eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Palkintolautakunnalle verkkolomakkeen kautta toimitetut kilpailijoiden esittämät kysymykset vastaanotti, sekä toimitti annetut vastaukset kilpailun verkkosivulle osoitteessa www.ahtari.fi, piirtäjä-toimistos sihteeri Johanna Karjala joka toimi myös kilpailun sihteerinä.

1.5 Kilpailuohjelma ja säännöt

Suunnittelukilpailu oli suunnattu korkeakouluopiskelijoille, joiden tuli osoittaa opiskelijastatus koulun myöntämällä opiskelijatodistuksella. Kilpailu oli nk. salainen kilpailu jossa jokainen kilpailuehdotuksen asiakirja tuli varustaa kilpailijan valitsemalla nimimerkillä sekä liittää mukaan nimikuori yhteystietoineen.

Kilpailun järjestäjällä on omistusoikeus palkittuihin ja lunastettuihin kilpailuehdotuksiin tekijänoikeuden jäädessä ehdotuksen tekijälle. Lisäksi SAFA:lla ja muilla kilpailun yhteystahoilla on oikeus julkaista kuvia kilpailuehdotuksista omissa julkaisuissaan sekä verkkosivuillaan.

1.6 Kilpailun aikataulu

Kilpailu alkoi torstaina 22.11.2018.

Kilpailuun lähetettyihin kysymyksiin (10 kpl) vastattiin verkkosivulla 4 kertaa 18.12.18 -8.2.19 välisenä aikana. Kilpailuehdotukset tuli lähettää 12.2.2019 klo 16.00 mennessä tai jättää postin tai vastaavan kuljetuslaitoksen kuljetettavaksi ko. päivänä.

Tuomaristo kokoontui ensimmäisen kerran 8.3.2019.

Kilpailun tulos päätettiin kokouksessa 21.3.2019.

Julkistamistilaisuus pidettiin 8.4.2019.

2 KILPAILUTEHTÄVÄ

2.1 Kilpailualue

Kilpailualue sijaitsee keskeisellä paikalla kaupungin ydinkeskustassa torialueella.

2.2 Kilpailun tavoitteet ja kilpailutehtävä

Kilpailun tavoitteena oli saada toteuttamiskelpoisia ideoita uudistuvan torialueen esiintymislavan toteuttamiseksi. Tarkoituksena oli löytää ehdotus, joka elävöittäisi toria ja voisi toimia keskustan ja torialueen sekä tapahtumien keskipisteenä sekä samalla pienimuotoisena vierailukohteena.

3 KILPAILUN ARVOSTELU

3.1 Kilpailuehdotukset

Kilpailuun jätettiin 68 ehdotusta torialueen esiintymislavaksi. Ehdotukset kirjattiin ja numeroitiin saapumispäivän mukaan. Osassa lähetyksiä oli samassa paketissa useampia ehdotuksia, jotka eroteltiin omiksi nipiukseen.

3.2 Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

Kilpailuehdotusten tuli täyttää kilpailuohjelman tavoitteet:

Tavoitteena oli lisätä ydinkeskustan elinvoimaa ja lisätä tapahtumien määrää, sekä lisätä torialueen houkuttelevuutta asiointi-, asumis-, ja virkistätymispaikkana. Esiintymislavan tarkoituksena on toimia keskustan ja torialueen keskipisteenä sekä pienimuotoisena vierailukohteena, jota halutaan nähdä ja jonka edessä halutaan ottaa vaikka selfie.

Tuomaristo arvioi ehdotuksia seuraavin perustein:

- asetettujen tavoitteiden toteutuminen/kokonaisratkaisut
- kehityskelpoisuus ja soveltuvuus kaupunkikuvaan/ ympäristöön
- materiaali (suositus massiivipuu, kuten CLT tai hirsirakenteiden hyödyntäminen)
- rakennuksen luonne, houkuttelevuus ja viihtyisyys
- luonnon ja luontosuhteen näkyminen
- toimintojen luonteva sijoittuminen
- monikäyttöisyys
- Ähtärin tunnuseläimen, kuten hirven, karhun tai pandan, symbolinen näkyminen

3.3 Yleisarvostelu

Ähtärin kaupunki järjesti yhteistyössä Suomen arkkitehtiiliitto SAFAn, Tampereen teknillisen yliopiston ja Vaasan Yliopiston kanssa torin esiintymislavaa koskevan korkeakouluopiskelijoille kohdennetun ideakilpailun.

Pienimuotoisen keskustan torialueen katoskilpailu tuntui sopivan opiskelijakilpailuksi. Ehdotuksia tuli 68 kpl ja esitykset sisälsivät laajan valikoiman kiinnostavia ratkaisuja tapahtumien keskipisteeksi ja vierailukohteeksi.

Tehtävänannossa tuotiin esille Ähtäri Pandakaupunkina, mutta yhtä hyvin metsä, sen suuret eläimet ja puurakenteiden luonteva käyttö mainittiin.

Paikka on sekä neutraali että vaativa. Tasakattoiset laajat liikerakennukset eivät tarjoa tukea eivätkä toisaalta rajoita ratkaisuja. Taustan puustoinen rinne tosin liittyy katoksen luontoympäristöön. Joissakin ehdotuksissa oli saatu aukiolle puustolla ja pienillä aiheilla tilallista kiinnostavuutta.

Tarinallisuus on ollut monen kilpailijan mielessä ehdotusta laadittaessa. Se miten eläinpuiston kontioista ja hirvistä tai tunnuseläimistä pandoista päästään katoksen rakenteisiin vaihteli: parhaimmillaan symboliikka kehittyi tunnelmaksi ja johti abstraktiin aiheen käsittelyyn. Pelkkä eläinaiheiden esittäminen ei aivan riittänyt. Sen sijaan pesämaiset ratkaisut, metsän abstrahointi ja puuston, vaikkapa bambumetsän käsittely saattoi tuottaa mieleenpainuvia, jopa eksoottisia ehdotuksia.

Massiivipuusuosituksista clt-rakenteet olivat selvästi suositumpia kuin esim. hirsi. Myös erilaiset kehärakenteet olivat yleisiä ja toimivia. Lavan tuli olla katettu. Ohjeena oli ympärivuotinen käyttö.

Tuloksissa näkyi opiskelijoiden erinomainen valmius mallinnukseen. Havainnollisuus oli monen ehdotuksen osalta toteutettu taitavasti.

Ehdotuksissa ei edellytetty rakennesuunnittelua. Tuloksissa näkyi parhaimmillaan erinomainen rakenteellisuuden taju yhdistettynä idean esittämiseen. Joissakin tapauksissa ehdotusta on rakennettu varman päälle ja saatu aikaan liian totisia, tavallisia katosrakenteita, suorastaan kotelomaisen jäykkiä tai rakennuksen kaltaisia tilanteita. Muutamissa töissä näkyi ideana koloaminen, rakennusmateriaalin poistaminen kappaleesta. Tämä voi johtaa joko kiinnostavaan muotoon ja silti katosmaisuuuden säilymiseen - tai sitten liian umpinaiseen ratkaisuun. Joskus rakenne oli enemmän lisä- tai koristeaihe. Clt-rakenteisissa katoksissa luotettiin puulevyjen jäykkyyteen. Eräiden ehdotusten

kattorakenteet olivat pohdittuja, palkit ja ohuemmat rimamaiset rakenteet vaihtelivat tai rakenne oli kerroksellinen, joskus katososat olivat suorastaan itämaisä ilmeeltään. Toisissa oli kiinnostavia liitoksia. Liian vaikeat aaltomaiset tai kuorimaiset ratkaisut eivät välttämättä olleet puulle ominaisia. Samoin ulottuvat tukirakenteet ovat ominaisempia teräkselle kuin puulle. Symmetrisyys voi olla ratkaisusta riippuen avu tai haitta.

Aiheen modernia käsittelyä ei useinkaan rasittanut tietoisuus sään vaikutuksen rajoituksista. Monesti herkät sälemäiset tai massiivistenkin rakenteet saivat niukimman mahdollisen katteen. Tämä on ymmärrettävää, kaunis, virheetön puupinta ei kärsi haristumisesta plansilla. Sentään useissa ehdotuksissa oli ulottuvia räystäitä, pelti-, päre- tai paanukatteita suojaamassa kauniita puupintoja. Useassa ehdotuksessa on mahdollista toteutusvaiheessa parantaa sääsuoja kestävämmäksi.

Lavan suhde ympäristöön vaihteli. Parhaimmissa lava avautuu torille niin, että esiintymisen ja kontaktin voi havaita töissä. Joskus taas lava sulkeutui jopa aittamaiseksi tai madaltui laavumaiseksi, jolloin sen idea esiintymispaikkana ei toteudu. Vaikka katokselle oli asetettu reunaehdoja, yleisesti ote olisi voinut olla monen ehdotuksen kohdalla rohkeampi, vielä vapaamuotoisempi. Jo katoksen korottaminen olisi monta kertaa tuottanut kiinnostavamman ja näkyvämmän ulkonäön.

Ehdotusten joukossa on loistavia tilateoksia, jotka sopisivat paremmin sisällä pidettävien messujen tai näyttelyiden tunnusrakenteiksi. Joissakin ehdotuksissa on tutkittu korostetusti pyydettyjä valo-, äänentoisto ja ripustusratkaisuja. Parhaimmillaan lavan valaistus – sähköinen ja luonnonvalo - on luontevaa, esitystilanteita, rakenteita, aukotusta ja symboliaiheita korostavaa.

Äänentoisto- ja valaistusripustuksen ja muun lavatekniikan esittäminen vaihteli, niitä ei nostettu erityisiksi arvostelukriteereiksi.

Kilpailun arvosteluperusteissa ei painotettu kustannuksia, mutta hyvä toteutettavuus sisältää osittain samoja sisältöjä.

Parhaiden ehdotusten joukkoon mahtui eri tavoin ratkaisuja esiintymislavoja ja -katoksia. Oli koverrettuja ja eri tavoin jalostettuja ja kuvioituja puurakenteita, ilmavia pilariratkaisuja ja kehämäisiä ehdotuksia. Joissakin symboliikka on sisältöä ja tarinaa luovaa, joka näkyy myös kilpailuehdotuksissa mielenkiintoisilla tavoilla.

Esiintymislava voi olla aktiivisella paikkakunnalla mainio yhteisöllinen projekti, johon osallistuvat sekä asukkaat että eri tahojen yritykset, asiantuntijat ja oppilaitokset.

3.4 Ehdotuskohtaiset arvostelut/ palkintoluokka

1. Ehdotus nimimerkki "Kultainen kori"

- ratkaisuehdotuksella on tarina
- teknisesti mahdollinen
- kuin karhunkolo, pesämäinen, mutta ei liian sulkeva
- looginen
- kehärakenne + muotojen työstö
- yhdistelmään helppo laittaa esitystekniikka
- karkaistu lasikate, joka antaa hyvän valon
- saa aikaan dramaattisen valon. Toimii, vaikka katetta muutettaisiin
- kaarimuodot jalostumatta / saisi olla yksinkertaisempi
- rakenteita voi edelleen kehittää esimerkiksi kehiä harventamalla ja suojausta lisäämällä
- toteuttaminen ei yksinkertainen, mutta mahdollinen
- kate pitäisi ulottaa esim. kevyiden orsien avulla, jotta rakenne ei haristu.

2. Ehdotus nimimerkki "Hongat"

- esteettinen yksinkertaisella tavalla
- ilmava, samalla hoitaa esiintymislavan tehtävän
- toimii myös installaationa
- oivallinen leikkipaikka
- aasialainen tunnelma
- klassinen metsäreferointi
- hienot kuvat
- liikaa pystypilareita
- turhan raskaan näköinen kotelomainen kate. Ulottuva, kevyempi voisi toimia ja olla lennokkaampi
- akustiikka toimisi paremmin, jos katto avautuisi torille päin
- ilkitöille altis (kuten monet muutkin ehdotukset)

3. Ehdotus nimimerkki "Pesäkolo"

- rohkea, kaunis ympäristötaideteos (taikalaatikko), pesämäisyys, hyvä symboliikka
- sälemäisyys suojatussa kotelossa
- kaunis rakenne, mutta edellyttää vaativia liitoksia
- kontrastinen väritys
- voisi olla rakentajille mielenkiintoinen
- rakenteesta johtuen akustista merkitystä olisi koestettava
- mittakaavaa vääristelty havainnekuviissa
- puuttuu suojainen takatila
- kaunis rakenne, mutta estää esiintyjäryhmiä; vie esitystilaa

3.5 Ehdotuskohtaiset arvostelut /kunniamaininta

1. Ehdotus nimimerkki "Etseri"

- selkeä ja looginen kehämäinen rakenne, asioita on pohdittu
- eläinhahmojen toteutus 3D-maalauksena plussaa
- esitystapa kaunis
- rytmikäs, taitava työ

2. Nimimerkki "Kota"

- kattorakenne hieno, mutta se peittyy turhaan alakattoon ja etujulkisivun taakse. Avonaisuus olisi parempi
- aasialainen ote /"Japani- henkeä"
- huvitelttamaisuus -> sopisi torille
- ajankohtaista estetiikkaa -> mutta kestää aikaa
- erottuu laatikkomaisista ehdotuksista
- toteutuskelpoinen ja helppo käytettävyys
- katon taivutukset ja kate haasteelliset tehdä. Toimisi paremmin ilman sekundaari kattoselkiä
- ilman välikattoa kattorakenne näkyisi ja olisi
- akustisestikin parempi

3. Nimimerkki "Talviuni"

- tori rajattu kauniilla tavalla
- esteettisesti kaunis, hieno muoto
- sisätila toimisi hyvin
- kaunis "selfie" -paikka
- kaunistaisi tylsää toria
- patinoituu ajan kuluessa
- "TEOS"
- erinomaisesti esitetty
- esitystekniikkaa ei saa luontevasti kiinni
- koverrettava
- rakenne herättää kysymyksiä -> miten toteutetaan
- ideassa on plagioinnin makua

4 KILPAILUN RATKAISU

4.1 Palkitut ja kunniamaininnan saaneet

Tuomaristo teki yksimielisen päätöksen ja valitsi kolmesta vaihtoehdosta voittajaksi nimimerkillä ” Kultainen kori” olevan ehdotuksen. Toiseksi valittiin nimimerkki ”Hongat” ja kolmanneksi nimimerkki ”Pesäkolo”.

Lisäksi tuomaristo päätti antaa kunniamaininnan seuraaville: nimimerkki ”Etseri”, nimimerkki ”Kota” ja nimimerkki ”Talviuni”.

Päätöksen jälkeen nimikuoret avattiin.

Voittaneen ehdotuksen ”Kultainen kori” tekijöiksi osoittautui:

Pyry Kuismin, Kristian Paavilainen ja Johan Jäsperlä, OY

Toiseksi tulleen ehdotuksen ”Hongat” tekijöiksi osoittautui:

Jaakko Viertiö, Aalto

Avustaja: Tuomas Ranta-aho, Aalto

Kolmanneksi tulleen ehdotuksen ”Pesäkolo” tekijäksi osoittautui:

Tanja Yli-Kyyny, TaY

Kunniamaininnan saaneiden ehdotusten tekijöiksi osoittautui:

Ehdotus ”Etseri”

Henna Pulkkinen ja Joel Ahola, Savonia

Ehdotus ”Kota”

Jaakko Heikkilä, Aalto

Ehdotus ”Talviuni”

Tino Toivonen ja Tuuli Loukola, OY

4.2 Yläluokka, ylempi keskiluokka ja muut

Yläluokka:

”Aallokko”

”Alces, alces”

”Frames”

”Kerä”

”Lämbu”

”Twist”

Ylempi keskiluokka:

"Kouko"
"Laituri"
"Lumilyhty"
"Metsän kansa"
"Pawa"
"Pohjolan Lumo"
"Rasti"
"Sarvipää"
"Torilla tavataan"

Muut:

"Pandan retki"
Black & White
"Leaf"
"Kare"
"Siimes"
"Muussi"
"Pandalava"
"Hunajatassu"
"Karahun karjasu"
"Kontio"
"Mön-i-tori"
"Tassu"
"Kenno"
"Metsä"
"Lava 60"
"Karhunkidassa"
"Omistettu Annille"
"Ätsä"
"Torikarhut"
"Mesikämmen"
"Ähtäriin postikortti"
"Veistos"
"Keikaus"
"Mara"
"Siimeksessä"
"Bambu"
"Sarvet"
"Tsili"
"Moonflower"
"Kuiske"
"Puun alla - hyvä olla"
"Ursa Major"
"Mesikämmen utopin"

”Kruunu”
”Doom”
”Taive”
”Rako”
”Pandakulma”
”Karhupetäjä”
”Aukion katve”
”Rakovalkea”
”Kotikolo”
”Kurkistus”
”Kita”
”Kelossa”
”Wavy”
”Viisi”

4.3 Suositukset jatkotoimenpiteiksi

Tuomaristo suosittelee kohteen jatkosuunnittelua ja toteuttamista voittaneen ehdotuksen, ”Kultainen kori”, tekijöiden kanssa. Jatkokehittelyssä suositellaan mietittäväksi mm.:

- rakenteen yksinkertaistamista
- räystäiden lisäämistä
- kattomateriaalia
- sivuseinien suojaamista kosteudelta
- valaistuksen lisäämistä turvallisuutta lisäämään / vähentämään ilkvallan mahdollisuutta

Rakentamisessa tulisi pyrkiä käyttämään koulutuskeskus Sedun opiskelijoita, joille kohde olisi hyvä harjoituskohde. Lisäksi rakentamisesta ylijäävälle materiaalille tulisi miettiä jatkokäyttöä sekä miettiä mahdollista lisärahoitusta esim. hankkimalla materiaali- ym. sponsoreita hankkeelle.

5 PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS

Ähtäri 2.4.2019

Arja Väliaho
puheenjohtaja

Johanna Karjala
sihteeri